

NAUJIENLAIŠKIS

TARPTAUTINĖS SANKCIJOS

TURINYS:

EUROPOS SĄJUNGA - 2

LIETUVA - 5

UKRAINA - 9

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS - 9

JUNGTINĖ KARALYSTĖ - 14

KANADA - 17

Patvirtintas 11-as sankcijų rinkinys Rusijai: didžiausias dėmesys sankcijų apėjimo užkardymui

2023 m. birželio 23 d. paskelbtas **11-as Europos Sąjungos sankcijų rinkinys Rusijai**, kurio dėmesys skirtas spręsti Europos Sąjungos ribojamųjų priemonių apėjimo per trečiųjų šalių jurisdikciją problemą. Atitinkamai buvo priimti Tarybos Sprendimas (BUSP) **2023/1217** ir Tarybos Reglamentas (ES) **2023/1214** bei Tarybos Sprendimas (BUSP) **2023/1218**, Tarybos Reglamentas (ES) **2023/1215** ir Tarybos Įgyvendinimo Reglamentas (ES) **2023/1216**.

ES įtvirtinama **galimybė apriboti jautrių dvejopo naudojimo prekių ir technologijų** arba prekių ir technologijų, kurios gali prisidėti prie Rusijos karinių, technologinių ar pramoninių pajėgumų stiprinimo arba prie Rusijos gynybos ir saugumo sektoriaus plėtos, pardavimą, tiekimą, perdavimą ar eksportą į **atitinkamą trečią šalį, jei būtų sutarta, kad ši šalis kelia nuolatinę ir ypač didelę riziką, kad jos jurisdikcija bus naudojama sankcijų apėjimo tikslais.**

11-uoju sankcijų rinkiniu taip pat **išplėstas prekių, kurias draudžiama gabenti tranzitu per Rusiją**, sąrašas, į jį įtraukiant pažangiųjų technologijų bei aviacijos ar kosmoso pramonėje tinkamas naudoti prekes ir technologijas. Taip pat išplėstas subjektų, tiesiogiai remiančių Rusijos karinį ir pramoninį kompleksą sąrašas, jį papildant **87 naujais subjektais**. Atsižvelgiant į trečiųjų šalių subjektų dalyvavimą apeinant taikomus prekybos ribojimus, į šį sąrašą įtraukiamos papildomos įmonės, įsikūrusios **Jungtiniuose Arabų Emyratuose, Uzbekistane, Sirijoje ir Kinijoje**.

Svarbu pažymėti, kad nustatytas **papildomas draudimas parduoti, licencijuoti ar kitaip perduoti intelektinės nuosavybės teises ar komercinės paslaptis**, taip pat suteikti teises naudotis ar pakartotinai naudoti bet kokią medžiagą ar informaciją, saugomą intelektinės nuosavybės teisėmis ar sudarančią komercinę paslaptį, susijusią su prekėmis ir technologijomis, kurių pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas jau yra draudžiamas.

Pažymėtina, kad naujuoju sankcijų paketu **išplėsti įtraukimo į ES sankcijų sąrašą kriterijai**, siekiant jog jie apimtų Rusijos IT sektoriuje veikiančius juridinius asmenis, subjektus ar įstaigas, turinčius **FSB Licencijavimo, sertifikavimo ir valstybės paslapčių apsaugos centro administruojamą licenciją**. Taip pat **iš dalies pakeistas vienas iš galiojančių įtraukimo į sankcijų sąrašą kriterijų**. Naujuoju sankcijų paketu taip pat išplėstas sąrašas subjektų, kuriems taikomos sankcijos, į jį įtraukiant papildomai **71 asmenį ir 33 įmones**.

Daugiau informacijos (anglų k.): [11th package of sanctions \(europa.eu\)](https://europa.eu)

Paskelbti du leidiniai, kuriais remiami veiksmai, kuriais siekiama užkirsti kelią ES sankcijų apėjimui

2023 m. birželio 23 d. DG FISMA generalinio direktorato interneto svetainėje paskelbti du leidiniai:

- **Aukšto prioriteto karo lauko randamų prekių**, kurioms įmonės turėtų taikyti ypatingą deramą patikrinimą ir kurių trečiosios šalys **privalo neeksportuoti** į Rusiją, **sąrašas**.
- **Ekonominiu požiūriu itin svarbių prekių**, kurių atžvilgiu įmonės ir trečiosios šalys turėtų būti ypač **atidžios**, **sąrašas**.

2023 m. birželio 5 d. Taryba, siekiant į ES sankcijų sąrašą įtraukti **įtakingus verslininkus, veikiančius Rusijoje, ir jų artimuosius šeimos narius ar kitus fizinius asmenis**, gaunančius iš jų naudos, taip pat **verslininkus, juridinius asmenis, subjektus ar organizacijas, veikiančius ekonomikos sektoriuose**, kurie yra **didelių pajamų šaltinis** Rusijos Federacijos vyriausybei, priėmė Sprendimą (BUSP) 2023/1094 ir Tarybos Reglamentą (ES) 2023/1089, kuriuo iš dalies pakeitė vieną iš kriterijų, taikomų įtraukiant į sąrašą fizinius ar juridinius asmenis, subjektus ar organizacijas.

Tarybos nuomone, įtakingi Rusijos verslininkai **sistemiškai paskirsto savo lėšas ir turtą savo tiesioginiams šeimos nariams** ir kitiems asmenims, dažnai tam, kad nuslėptų turtą, apeitų ribojamąsias priemones ir išlaikytų jų turimų išteklių kontrolę. Todėl tiesioginiai šeimos nariai ar kiti fiziniai asmenys, kurie tokiu būdu gauna naudos iš Rusijoje veikiančių įtakingų verslininkų, taip pat turėtų būti atitinkamai įtraukti į sąrašą, kad būtų padidintas spaudimas Rusijos Federacijos vyriausybei nutraukti agresijos karą prieš Ukrainą, ir kad būtų išvengta ribojamųjų priemonių apėjimo rizikos.

Taip pat atsižvelgdama į įtakingų verslininkų ir Rusijos Federacijos vyriausybės tarpusavio priklausomybės ryšį, Taryba nusprendė, kad įtraukimo į sąrašą kriterijai turėtų būti taikomi **įtakingiems verslininkams, veikiančiams bet kuriame Rusijos ekonomikos sektoriuje**. Be to, Tarybos nuomone, įtraukimo į sąrašą kriterijai turėtų būti išplėsti sudarant galimybę, jei tinkama, į jį įtraukti kitus verslininkus, veikiančius ekonomikos sektoriuose, užtikrinančiuose **didelių pajamų šaltinį** Rusijos Federacijos vyriausybei, kad būtų padidintas spaudimas Rusijos vyriausybei nutraukti agresijos karą prieš Ukrainą.

ES įtraukė į sąrašą asmenis, atsakingus už Vladimiro Kara-Murzos nuteisimą ir jį žeminantį elgesį

2023 m. birželio 5 d. Taryba pagal **Visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą** nustatė ribojamąsias priemones **devyniems asmenims** už Rusijos opozicijos politiko, demokratijos aktyvisto ir atviro Kremliaus kritiko Vladimiro Kara-Murzos nuteisimą 25 metams nelaisvės remiantis politiškai motyvuotais kaltinimais ir melagingais tvirtinimais. Atitinkamai buvo priimti Tarybos Sprendimas (BUSP) 2023/1099 ir Tarybos Įgyvendinimo Reglamentas (ES) 2023/1098.

Tarp į sąrašą įtrauktų asmenų yra **Rusijos federacijos teisingumo ministro pavaduotojas**, atsakingas už teisės aktų dėl „užsienio agentų“ vykdymo užtikrinimą. Šiais teisės aktais siekiama užgniaužti nepriklausomą pilietinę visuomenę, žiniasklaidą ir nepritariančius Kremliaus naratyvui asmenis. Be to, į sąrašą įtraukti **teisėjai** ir kiti teisminių institucijų nariai bei **Rusijos įkalinimo įstaigų sistemos vyresnysis pareigūnas**, atsakingas už žeminantį elgesį, dėl kurio pablogėjo V. Kara-Murzos sveikata.

ES ribojamosios priemonės pagal Visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą šiuo metu taikomos iš viso **43 asmenims ir 15 subjektų**. Atitinkamai **iššaldomas** į sąrašą įtrauktų asmenų **turtas**, o ES piliečiams ir bendrovėms **draudžiama sudaryti** tiems asmenims **galimybę naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais**. Fiziniams asmenims dar taikomas ir **draudimas keliauti**, o tai reiškia, kad jie negali atvykti į ES teritoriją arba vykti per ją tranzitu.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): Žmogaus teisių pažeidimai Rusijoje. ES įtraukė į sąrašą asmenis, atsakingus už Vladimiro Kara-Murzos nuteisimą ir jį žeminantį elgesį

Taryboje nustatyta derybinė pozicija dėl Turto susigrąžinimo ir konfiskavimo direktyvos projekto

2023 m. birželio 9 d. ES valstybių narių teisingumo ministrai susitarė dėl **Tarybos pozicijos dėl Turto susigrąžinimo ir konfiskavimo direktyvos projekto**. Ja nustatomos būtiniausios nusikalstamu būdu įgyto turto atsekimo, nustatymo, įšaldymo, konfiskavimo ir valdymo taisyklės.

Siūlomos taisyklės bus taikomos įvairiems nusikaltimams, įskaitant **sankcijų pažeidimus**, kai bus priimta Direktyva dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už ES ribojamųjų priemonių pažeidimus. Žmonių, spekuliuojančių verslu su asmenimis ar įmonėmis, įtrauktais į ES sankcijų sąrašus, **pajamos bus konfiskuotos** taip kaip ir prekyautojų žmonėmis ar narkotikų kartelių pajamos.

Naujuoju teisės aktu valstybės narės taip pat bus įpareigos užtikrinti, kad administracinės institucijos, atsakingos už **nusikalstamų lėšų atsekimą, įšaldymą ir valdymą**, turėtų kvalifikuotų darbuotojų ir tinkamų finansinių, techninių ir technologinių išteklių.

Remiantis valstybių narių pasiūlymu bendru požiūriu, Taryba galės **pradėti derybas** su Europos Parlamentu, kad būtų susitarta dėl galutinio teisinio teksto.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Freezing and confiscating criminal money: Council agrees negotiating position for new EU law](#)

ES Bendrasis Teismas atmetė 8 Baltarusijos asmenų prašymus dėl išbraukimo iš sankcijų sąrašo

ES Bendrasis Teismas priėmė aštuonis sprendimus (byla [T-141/21](#), byla [T-583/21](#), byla [T-582/21](#), byla [T-581/21](#), byla [T-580/21](#), byla [T-579/21](#), byla [T-557/21](#), byla [T-556/21](#)), kuriais **atmetė** šių **8 Baltarusijos asmenų prašymus juos išbraukti** iš ES sankcijų sąrašo:

- **Aleksandr Vasilevich Shakutin**, Baltarusijos verslininkas, ir **Siarhei Gusachenka**, Belteleradio viceprezidentas;
- Baltarusijos universitetų rektorai: **Aliaksandr Bakhanovich**, **Siarhei Rubnikovich** ir **Siarhei Skryba**;
- Nacionalinės asamblėjos nariai: **Aleh Haidukevich**, **Aleksandr Omeliyanuk** ir **Sviatlana Lyubetskaya**.

Teismas nustatė, kad Taryba nepadarė klaidos vertindama, ar buvo laikomasi įtraukimo į sąrašą kriterijų, taip pat ar nurodytos **priežastys** buvo pakankamai **konkrečios** ir ar **įtraukimas į sąrašą** buvo **proporcingas**.

Taryba nustatė galutinę poziciją dėl teisės akto, kuriuo suderinamos baudmės už sankcijų pažeidimus

2023 m. birželio 9 d. Taryba nustatė **derybinę poziciją** (bendrą požiūrį) dėl ES teisės akto, kuriuo nustatomos **nusikalstamos veikos ir baudmės už ES sankcijų pažeidimus**.

Teisės akto projekte apibrėžta, kokį **elgesį valstybės narės turės kriminalizuoti**. Veiksmai, kuriuos valstybės narės laikys nusikalstamomis veikomis, apima pagalbą asmenims, kuriems taikomos Sąjungos ribojamosios priemonės, apeiti ES draudimą keliauti, prekybą sankcionuotomis prekėmis ir sandorių su valstybėmis ar subjektais, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, vykdymą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [EU sanctions: Council finalises position on law that aligns penalties for violations](#)

Pareiškimas dėl kai kurių valstybių prisijungimo prie ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Sirijoje ir Irane

2023 m. gegužės 22 d. Taryba priėmė Tarybos Įgyvendinimo Sprendimą (BUSP) 2023/987 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų tam tikriems asmenims ir subjektams **atsižvelgiant į padėtį Irane**. Tarybos Įgyvendinimo Sprendimu į Sprendimo 2011/235/BUSP priede pateiktą asmenų ir subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą įtraukti **penki asmenys ir du subjektai**.

Šalys kandidatės: Šiaurės Makedonija, Juodkalnija, Albanija, Ukraina, Moldovos Respublika ir Bosnija ir Hercegovina, Europos ekonominės erdvės narėmis esančios ELPA šalys Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija **prisijungė prie šio Tarybos sprendimo**. Jos užtikrins, kad jų nacionalinė politika atitiktų šį Tarybos Įgyvendinimo Sprendimą.

Atitinkamai **2023 m. gegužės 25 d.** Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2023/10351, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2013/255/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, **atsižvelgiant į padėtį Sirijoje**.

Sprendimo galiojimą Taryba pratęsė iki 2024 m. birželio 1 d.

Šalys kandidatės Šiaurės Makedonija, Juodkalnija, Serbija, Albanija, Ukraina, Moldovos Respublika ir Bosnija ir Hercegovina², potenciali šalis kandidatė Sakartvelas ir Europos ekonominės erdvės narėmis esančios ELPA šalys Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija **prisijungė prie šio Tarybos sprendimo**.

LIETUVA

Priminimas verslui: nuo birželio 5 d. muitinė griežčiau kontroliuoja sankcionuotų prekių eksportą į trečiąsias šalis

Primename, kad Lietuvos muitinė, reaguodama į netipišką prekybos su atskiromis trečiosiomis šalimis augimą bei siekdama užkardyti galimus sankcijų apėjimus, **nuo š. m. birželio 5 d. sugriežtino prekių**, kurioms nustatyti eksporto draudimai ir apribojimai, ir kurios eksportuojamos į trečiąsias šalis **per Rusijos Federaciją ir/ar Baltarusiją ar gabenamos tranzitu per šias šalis, kontrolę**.

Pirmiausia verslo atstovams rekomenduojama prieš eksportuojant sankcionuojamas prekes, priimant jas vežti, teikiant logistikos ar tokių prekių deklaravimo muitinėje paslaugas visais atvejais **atlikti išsamų patikrinimą** ir įsitikinti, kad prekės bus **tik vežamos tranzitu** per Rusijos Federaciją ir/ar Baltarusiją ir **nėra skirtos naudoti** Rusijos Federacijoje ar Baltarusijoje arba nėra parduodamos ar tiekiamos bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Rusijos Federacijoje ar Baltarusijoje.

Siekiant įsitikinti, kaip laikomasi šių reikalavimų, muitinė reikalaus **papildomų įrodymų**, kad:

- prekės nebus parduodamos, jų **savininkai nebus keičiami** po jų eksporto iš Europos Sąjungos;
- **prekių tranzitas** per Rusijos Federaciją ir/ar Baltarusiją yra **tik dalis** viso eksportuojamų prekių gabenimo maršruto, prasidedančio ir pasibaigiančio už Rusijos Federacijos ir/ar Baltarusijos ribų;
- prekių tranzito per Rusijos Federaciją ir/ar Baltarusiją metu prekės **nebus perarduodamos, perdirbamos, sandėliuojamos, perkraunamos** į kitą transporto priemonę, įskaitant priekabos ar puspriekabės su prekėmis perkabinimą, taip pat nebus naudojamos asmenų, kuriems taikomos sankcijos, paslaugomis;

- prekes įmanoma identifikuoti, t. y. kad muitinė galėtų vienareikšmiškai nustatyti, ar prekės tinkamai suklasifikuotos ir nėra priskirtinos dvejopo naudojimo prekėms;
- eksportuotojas turi informaciją apie prekių **galutinį naudotoją** ir prekių **galutinį naudojimą** trečiojoje šalyje.

Neturint reikalaujamų įrodymų arba vėluojant juos pateikti Lietuvos muitinei, **prekės nebus išleistos** iš Europos Sąjungos, o ilgesnį laiką trunkantis jų vežimo aplinkybių **tikrinimas gali sukelti** nepageidautinas transporto priemonių **prastovas**.

Taip pat Lietuvos muitinė primena, kad **Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014** ir **Tarybos Reglamento (ES) Nr. 765/2006 nuostatų pažeidimas** yra laikomas **tarptautinių sankcijų pažeidimu**, ir šį pažeidimą padariusiam fiziniam asmeniui (eksportuotojo, vežėjo ar muitinės tarpininko atstovui) yra numatyta **administracinė atsakomybė** pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimo kodekso **515 straipsnį**, o juridiniam asmeniui taikomos **poveikio priemonės**, numatytos **Tarptautinių sankcijų įstatymo 15 straipsnyje**.

Atitinkamai ekonominės veiklos vykdytojų prašoma **pasiruošti** patiems ir **informuoti** savo verslo partnerius apie **nuo 2023 m. birželio 5 d.** pradedamas taikyti priemones Lietuvoje ir jos pasienyje su Rusijos Federacija ir Baltarusija, kad būtų išvengta nesusipratimų ar kitų nepageidaujamų pasekmių.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Aktualija \(Irmuitine.lt\)](https://irmuitine.lt).

Sankcijų kontrolė: Lietuvos muitinė reikalauja pateikti gamintojo deklaracijas

2023 m. birželio 20 d. Lietuvos muitinė paskelbė, kad nuo **2023 m. liepos 3 dienos** kai kurioms prekėms, iš Lietuvos tranzitu gabenamoms per Rusijos Federaciją ir/ar Baltarusiją, **bus reikalaujama pateikti gamintojo deklaraciją**. Muitinės departamento patvirtintame sąraše – **kelios dešimtys prekių**, kurios gali būti panaudotos kariniais tikslais arba Rusijos pramonės pajėgumams didinti. Tokius muitinės formalumų atlikimo tvarkos taikymo pakeitimus Lietuvos muitinė numatė siekdama **efektyviau užkardyti kelių** galimam tarptautinių **sankcijų apėjimui**.

Gamintojo deklaracijų Lietuvos muitinėje bus pradėta reikalauti **nuo liepos 3 d.** deklaruojant prekes eksporto procedūrai ir reeksportui, o **nuo liepos 17 d.** – ir pasienio kontrolės punktuose veikiančiose muitinės įstaigose. Lietuvos muitinė pažymi, kad asmenys, tiesiogiai ar netiesiogiai atlikdami muitinės formalumus su įvardintomis prekėmis, **Lietuvos muitinei turės pateikti eksportuojamų arba reeksportuojamų prekių gamintojo surašytą dokumentą, kuriuo jis patvirtina:**

- kad **jam žinomas jo pagamintų prekių pardavėjas ir jų pirkėjas trečiojoje šalyje** ir jų sudarytas sandoris jam nekelia abejonių, kad jį vykdant gali būti nesilaikoma tarptautinių sankcijų taikymo sąlygų;
- kad **jam žinoma, kad jo pagamintos prekės bus tranzitu gabenamos per Baltarusijos ir/ar Rusijos Federacijos teritoriją** į trečiąją šalį ir jis yra tikras, kad prekių tranzito per Rusijos Federaciją ir/ar Baltarusiją metu prekės nebus perparduodamos, perdirbamos, sandėliuojamos, perkraunamos į kitą transporto priemonę, įskaitant priekabos ar puspriekabės su prekėmis perkabinimą (vilkiko pakeitimą);
- kad **jam žinomas jo pagamintų prekių galutinis naudotojas bei jų galutinis naudojimas trečiojoje šalyje** ir prekių gamintojas yra tikras, kad prekės nebus naudojamos nesilaikant tarptautinių sankcijų taikymo sąlygų.

Informuojame, kad nepateikus minėto dokumento Lietuvos Respublikos muitinei, prekės nebus išleistos iš Europos Sąjungos.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Aktualija \(Irmuitine.lt\)](https://irmuitine.lt).

Lietuvos bankas patvirtino nurodymus dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo

2023 m. birželio 6 d. Lietuvos bankas patvirtino nurodymus dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo ir atnaujino nurodymus, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui.

Nurodymais dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo nustatyti ir detalizuoti pagrindiniai principai ir reikalavimai, susiję su finansų rinkos dalyvių vidaus politikos ir vidaus kontrolės procedūromis, įgyvendinimo priemonėmis, rizikos vertinimu ir kitais su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu susijusiais aspektais.

Nurodymų, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, pakeitimais finansų rinkos dalyviai įpareigojami laikytis Europos bankininkystės institucijos gairių [EBA/GL/2021/02](#) ir [EBA/GL/2022/05](#), informuoti Lietuvos banką apie paskirtus atsakingus darbuotojus ir valdybų narius, atsakingus už pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą. Be to, atnaujinti ir detalizuoti vidaus kontrolės sistemos elementų vertinimo (periodiškumas, apimtis ir pan.) reikalavimai.

Didžioji dalis nurodymų finansų rinkos dalyviams įsigalios **nuo 2023 m. rugsėjo 1 d.**

Lietuvos bankas yra ne kartą akcentavęs pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos valdymo, prevencijos reikalavimų vykdymo bei **sankcijų įgyvendinimo svarbą** finansų įstaigų veikloje ir būtinybę atsakingai laikytis šių sričių reikalavimų. Siekdamas padėti finansų rinkos dalyviams, centrinis bankas nuolat konsultuoja, teikia rekomendacijas, pozicijas, paaiškinimus ir organizuoja mokymus įvairiomis aktualiomis temomis.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Lietuvos banko nurodymai dėl sankcijų, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos](#) | Lietuvos bankas

Lietuvos bankas skyrė baudą ir panaikino UAB „Transactive Systems“ licenciją

2023 m. birželio 1 d. Lietuvos bankas pranešė nustatęs, kad elektroninių pinigų įstaiga **UAB „Transactive Systems“ šiurkščiai ir sistemingai pažeidinėjo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimus**. Įvertinęs pažeidimus, Lietuvos bankas skyrė bendrovei 280 tūkst. Eur baudą ir **panaikino jos licenciją**.

Lietuvos banko atlikto patikrinimo metu nustatyta, kad UAB „Transactive Systems“ netinkamai vykdė pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimus ir neužtikrino, kad vidaus kontrolės sistema būtų efektyvi. Taip pat patikrinimo metu buvo nustatyta, kad įstaiga **neužtikrino tinkamo tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimo**, jos taikytos stebėsenos ir patikros sistemos buvo neveiksmingos.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Transactive Systems UAB skirta bauda ir panaikinta licencija](#) | Lietuvos bankas

Lietuvos bankas už pažeidimus UAB „Wittix“ skyrė baudą, o UAB „Nuvei“ įspėjo

2023 m. birželio 14 d. Lietuvos bankas paskelbė nustatęs, kad elektroninių pinigų įstaiga **UAB Wittix** pažeidė **tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimo** bei pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos **reikalavimus**.

Tikrintu laikotarpiu įstaigos nustatytos **vidaus politika ir vidaus kontrolės procedūros**, susijusios su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu, **turėjo reikšmingų trūkumų** – įstaiga **neturėjo priemonių**, skirtų nustatyti, ar kliento vykdomi **sandoriai ir operacijos nepatenka į tarptautinių ribojamųjų priemonių** (nustatančių sektorinius, prekybos, tam tikrų paslaugų ribojimus) apimtį, neatliko tinkamų operacijų patikrų dėl tarptautinių sankcijų, **netaikė stebėsenos sistemos kontrolės priemonių**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros komiteto sprendimai](#) | [Lietuvos bankas](#)

2023 m. birželio 14 d. Lietuvos bankas paskelbė nustatęs, jog elektroninių pinigų įstaiga **UAB „Nuvei“ nesilaikė tarptautinių finansinių sankcijų ir ribojamųjų priemonių įgyvendinimo reikalavimų**. Tikrintu laikotarpiu įstaigos vidaus kontrolės procedūros, susijusios su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu, turėjo trūkumų. Įvertinęs, kad įstaiga trūkumus operatyviai šalino dar patikrinimo metu, taip pat ėmėsi priemonių, kad jie nepasikartotų ateityje, ir kitas aplinkybes, **Lietuvos bankas skyrė UAB „Nuvei“ įspėjimą**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros komiteto sprendimai](#) | [Lietuvos bankas](#)

Už itin reikšmingus pažeidimus panaikinta UAB „PAYRNET“ licencija

2023 m. birželio 22 d. Lietuvos bankas už šiurkščius, sisteminius ir daugybinius teisės aktų pažeidimus **panaikino** elektroninių pinigų įstaigos **UAB „PAYRNET“ licenciją**. Tai reiškia, kad ji negali teikti jokių finansinių paslaugų ir turi per nustatytą terminą grąžinti savo klientams lėšas. Lietuvos bankas kreipsis į teismą dėl bankroto bylos įstaigai iškelimo, **numato kreiptis ir į teisėsaugą**.

Lietuvos bankas nustatė, kad įstaiga **pažeidė** Elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų, Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos bei Mokėjimų **įstatymus**.

UAB „PAYRNET“ veiklos modelis buvo išskirtinai **orientuotas į veiklą per tarpininkus**. Tikrintu laikotarpiu įstaiga finansines paslaugas teikė pasitelkdama **90 tarpininkų, platintojų ar kitų juridinių asmenų**, platinančių įstaigos finansines paslaugas.

Lietuvos bankas nustatė ir daug kitų itin **šiurkščių pažeidimų**, susijusių su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija, **tarptautinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimu**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Už itin reikšmingus pažeidimus panaikinta UAB „PAYRNET“ licencija, inicijuojama bankroto byla](#) | [Lietuvos bankas \(lb.lt\)](#)

Lietuva sieks nustatyti nacionalinį kontroliuojamų dvejopo naudojimų prekių sąrašą

Vadovaujantis **Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymo 8 straipsnio 5 dalimi ir Tarybos Reglamento (ES) 2021/821 9 straipsnio 1 dalies nuostatomis**, Lietuva sieks uždrausti Tarybos Reglamento (ES) 2021/821 I priede neišvardytų dvejopo naudojimo prekių eksportą, **nustatant nacionalinį dvejopo naudojimo prekių sąrašą**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Dėl Europos parlamento ir tarybos reglamento \(es\) 2021/821 9 straipsnio taikymo](#) (lrs.lt)

UKRAINA

2023 m. gegužės 29 d. Ukrainos Parlamentas pritarė 2023 m. gegužės 27 d. **Prezidento dekretui**, kuriuo **Iranui** nustatomos **50 metų** trukmės **sankcijos**.

Šiuo dekretu sustabdomas Irano prekių tranzitas per Ukrainą ir jos oro erdvę, taip pat **nustatomos prekybos ir finansinės sankcijos** Iranui ir jo piliečiams.

JAV

Nustatytos sankcijos Irano bendrovei, padedančiai vykdyti interneto cenzūrą

2023 m. birželio 2 d. JAV Iždo departamento Užsienio turto kontrolės biuras (OFAC) nustatė sankcijas **Irano technologijų bendrovei „Arvan Cloud“**, **dviem** šios įmonės **vyresniesiems darbuotojams** ir **Jungtiniuose Arabų Emyratuose įsikūrusiai** susijusiai **bendrovei** dėl jų vaidmens padedant Irano režimui cenzūruoti internetą Irane.

„Arvan Cloud“ yra pagrindinė Irano informacijos ir ryšių technologijų ministerijos partnerė kuriant nacionalinį informacinį tinklą - visos šalies intranetą, kuris naudojamas siekiant atjungti Irano gyventojus nuo pasaulinio interneto. „Arvan Cloud“ palaiko glaudžius ryšius su Irano žvalgybos tarnybomis, įskaitant Žvalgybos ir saugumo ministeriją, o „Arvan Cloud“ vadovai palaiko glaudžius ryšius su Irano vyriausybės aukšto rango pareigūnais. Irano vyriausybė nuolat taiko interneto apribojimus ir interneto greičio ribojimą, kad slopintų nesutarimus, stebėtų ir baustų iranietišius už jų saviraiškos ir susirinkimų laisvę internete ir ne internete ir ribotų patikimos informacijos apie šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus sklaidą tarptautinei bendruomenei.

Sankcijos nustatytos vadovaujantis Vykdomuoju Įsakymu E.O. 13846, kuriuo leidžiama taikyti sankcijas asmenims, vykdančioms cenzūrą ar kitokią su Iranu susijusią veiklą.

Pažymėtina, kad OFAC taip pat išdavė **Bendrąją licenciją P**, kurios pagrindu iki **2023 m. liepos 6 d.** leidžiami visi sandoriai, kurie yra įprasti ir būtini bet kokio sandorio, susijusio su „Arvan Cloud“, užbaigimui, su sąlyga, kad bet koks mokėjimas užblokuotam asmeniui atliekamas į užblokuotą sąskaitą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Sanctions Iranian Company Aiding in Internet Censorship | U.S. Department of the Treasury](#)

Nustatytos sankcijos buvusiam Haičio ministrui pirmininkui

2023 m. birželio 2 d. JAV Valstybės Sekretorius Antony Blinken pranešė apie sankcijų buvusiam Haičio Ministrui Pirmininkui ir dabartiniam Planavimo ir išorės bendradarbiavimo ministrui **Laurent Salvador Lamothe** nustatymą dėl jo dalyvavimo stambioje korupcinėje veikloje.

Pažymėtina, kad L.S. Lamothe pasisavino mažiausiai **60 milijonų JAV dolerių** iš Haičio vyriausybės „PetroCaribe“ infrastruktūros investicijų ir socialinės gerovės fondo, siekdamas asmeninės naudos. Šiais korupciniais veiksmais ir tiesioginiu dalyvavimu fondo valdyme jis pasinaudojo savo, kaip valstybės pareigūno, vaidmeniu ir prisidėjo prie dabartinio nestabilumo Haiityje.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Designation of Laurent Salvador Lamothe – Former Haitian Prime Minister and Minister of Planning and External Cooperation](#)

JAV siūlomas įstatymo projektas dėl Irano naftos sankcijų vengimo

2023 m. birželio 2 d. du JAV Atstovų Rūmų nariai pristatė įstatymo projektą „Stop Harboring Iranian Petroleum“, kuriuo **siekiami užkirsti kelią neteisėtam Irano naftos pirkimui** ir patraukti atsakomybėn Iranui padedančius subjektus.

Pranešama, kad šiuo įstatymo projektu būtų nustatytos sankcijos asmenims, kurie **sąmoningai padeda Iranui išvengti naftos sankcijų**, įskaitant naftos perdirbimo gamyklų savininkus, uosto kapitonus ir asmenis, kurie iškrauna, perduoda, gabena ar perduoda Irano naftą.

Įstatymo projektas dabar bus svarstomas Atstovų Rūmuose ir Senate, o jei bus priimtas, bus teikiamas Prezidentui.

Daugiau informacijos (anglų k.): [REPS. LAWLER AND MOSKOWITZ INTRODUCE BIPARTISAN LEGISLATION TO ESTABLISH ADDITIONAL SANCTIONS ON IRAN | Congressman Mike Lawler \(house.gov\)](#)

Nustatytos sankcijos su Rusijos žvalgyba susijusiems piktybiniais veikėjams, siekiantiems daryti įtaką Moldovai

2023 m. birželio 5 d. OFAC nustatė sankcijas **septyniems** pagrindiniams su Rusijos žvalgyba susijusios kenkėjiškos įtakos grupės **nariams** už jų vaidmenį Rusijos Federacijos vyriausybei vykdant destabilizacijos kampaniją ir tęstines kenkėjiškos įtakos kampanijas Moldovoje. Į sąrašą taip pat **įtrauktas** vienam iš šių asmenų **priklausantis arba jo kontroliuojamas subjektas**.

Nustatytos sankcijos yra **nuolatinių pastangų kovoti su piktybine Rusijos įtaka** Moldovoje dalis. JAV vyriausybė jau anksčiau atskleidė Rusijos bandymus pasitelkti slaptus agentus demokratijai Moldovoje pakirsti. **2022 m. spalio 26 d.** OFAC nustatė sankcijas Jurijui Igorevičiui Gudilinui, Olgai Jurjevnei Grak ir Leonidui Michailovičiui Goninui už jų **koordinuotas pastangas** 2020 ir 2021 m. **daryti įtaką** Moldovos rinkimų rezultatams. Be to, **2023 m. gegužės 30 d.** ES nustatė **sankcijas** keliems **Rusijos ir Moldovos asmenims** už dalyvavimą **destabilizuojančioje veikloje** prieš Moldovos vyriausybę. JAV vyriausybė ir toliau remis Moldovos vyriausybę ir žmones, siekiančius kovoti su prievartine veikla, kuri kenkia demokratijai Moldovoje.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Sanctions Russian Intelligence-Linked Malign Influence Actors Targeting Moldova | U.S. Department of the Treasury](#)

Nustatytos sankcijos asmenims, susijusiems su Meksikos karteliu ir prekyba ginklais bei pinigų plovimu

2023 m. birželio 6 d. OFAC nustatė sankcijas **dviem aukšto rango Jalisko naujosios kartos kartelio (CJNG) nariams**, užsiimantiems prekyba didelio kalibro šaunamaisiais ginklais ir degalų vagystėmis Meksikoje.

Be to, OFAC į sankcijų sąrašą įtraukė dar **vieną asmenį ir vieną Meksikos subjektą**, kurie teikia paramą CJNG, plaudami neteisėtas pajamas iš narkotikų. CJNG yra Meksikoje įsikūrusi prekybos narkotikais organizacija, atsakinga už didelę dalį fentanilio ir kitų mirtinai pavojingų narkotikų prekybą JAV.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Sanctions Individuals Linked to CJNG's Arms Trafficking, Fuel Theft, and Money Laundering | U.S. Department of the Treasury](#)

Nustatytos sankcijos tarptautiniam viešųjų pirkimų tinklui, remiančiam Irano raketų ir karines programas

2023 m. birželio 6 d. dėl Irano balistinių raketų programos OFAC nustatė sankcijas **septynių asmenų ir šešių subjektų** tinklui **Irane, Kinijos Liaudies Respublikoje (KLR) ir Honkonge**.

Šis tinklas vykdė **finansinius sandorius** ir sudarė sąlygas įsigyti **jautrių ir itin svarbių dalių bei technologijų** pagrindiniams Irano balistinių raketų kūrimo dalyviams, įskaitant Irano gynybos ir ginkluotųjų pajėgų logistikos ministeriją (MODAFL) ir su ja susijusias organizacijas, „Parchin Chemicals Industries“ (PCI), „Aerospace Industries Organization“ (AIO), „Iran Electronics Industries“ (IEI) ir P. B. Sadr, kuri yra pagrindinis PCI tarpininkas įsigyjant raketinio kuro kūrimo dalių.

PCI, kuri yra pagrindinė šio tinklo **naudos gavėja**, yra MODAFL priklausančios „Defense Industries Organization“ (DIO) patronuojamoji įmonė ir gamina šaudmenis, sprogmenis bei raketoms skirtą kietąjį kurą. OFAC taip pat nustatė sankcijas **Irano gynybos atašė Pekine**, kuris koordinavo su karine sritimi susijusius pirkimus iš Irano.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Sanctions International Procurement Network Supporting Iran's Missile and Military Programs | U.S. Department of the Treasury](#)

Nustatytos sankcijos Kinijoje ir Meksikoje įsikūrusiems subjektams, susijusiems su neteisėtų narkotikų gamyba ir platinimu

2023 m. birželio 9 d. JAV Prekybos departamento Pramonės ir saugumo biuras (BIS) išleido **laikinąjį atsisakymo išduoti leidimą (angl. Temporary Denial Order)**, kuriuo sustabdomos su gynyba susijusių bendrovių tinklo „Aratos Group“ Nyderlanduose ir Graikijoje bei jos prezidento Nikolaos Bogonikolos eksporto privilegijos. Šie veiksmai yra susiję su 2023 m. gegužės 22 d. Niujorko rytinėje apygardoje paskelbtu baudžiamuoju kaltinamuoju aktu ir yra Teisingumo ir Prekybos departamentų bendrai vadovaujamos grupės koordinavimo rezultatas.

Nors N.Bogonikolos tebėra suimtas, 2023 m. birželio 9 d. veiksmai remiasi kaltinamuoju aktu ir jo bendrovei **„Aratos Group“ atimama galimybė naudotis JAV kilmės prekėmis ir technologijomis**.

BIS taip pat atnaujino atsisakymą išduoti eksporto privilegijas **trims asmenims** - Boris Livshits, Svetlana Skvortsova ir Aleksey Ippolitov ir **dviem bendrovėms** - „Advanced Web Services“ ir „Strandway, LLC“ dėl neleistino prekių, kurioms taikomi Eksporto Administravimo Nuostatai (EAR) eksporto į Rusiją.

Pažymėtina, kad TDO ne tik atima teisę eksportuoti prekes iš JAV arba dalyvauti vykdant reeksportą, jei joms taikomos EAR, bet ir atima teisę gauti prekių, kurioms taikomos EAR.

Daugiau informacijos (anglų k.): [file \(doc.gov\)](#)

2023 m. birželio 9 d. JAV Prekybos departamentas, Teisingumo departamentas, Valstybės departamentas ir Iždo departamentas paskelbė **gaires**, kad įspėtų asmenis ir įmones visame pasaulyje apie Irano veiklos, susijusios su bepiločiais orlaiviais, keliamą grėsmę ir būtinybę imtis tinkamų veiksmų, kad būtų išvengta bet kokios veiklos, kuria būtų remiama tolesnė Irano bepiločių orlaivių programos plėtra, arba užkirstas kelias tokiai veiklai.

Šių gairių **tikslas** - atkreipti dėmesį į **veiksmingą deramo patikrinimo politiką**, atitikties užtikrinimo struktūras ir **vidaus kontrolės priemones**, susijusias su Irano veikla, susijusia su bepiločiais orlaiviais, siekiant užtikrinti, kad **visoje tiekimo grandinėje** būtų laikomasi taikomų teisinių reikalavimų.

Šiomis gairėmis taip pat siekiama padėti **užkirsti kelią** įmonėms prisidėti prie Irano bepiločių orlaivių programų, įskaitant **tiesioginį ir netiesioginį prekių perdavimą** trečiųjų šalių tiekėjams, nes tai gali **kelti grėsmę** Jungtinių Amerikos Valstijų ir jų sąjungininkų bei partnerių platesnio masto tarptautiniams saugumo interesams.

Kaip nurodoma gairėse, veiksmingose atitikties programose taikomas **rizika pagrįstas požiūris** į **sankcijas ir eksporto kontrolę**, kuriant, įgyvendinant ir nuolat atnaujinant atitikties priemones. Bendrovės, pvz. **gamintojai, platintojai, perpardavėjai ir ekspeditoriai**, dažnai turi **geriausias galimybes** nustatyti, ar konkretus sandoris atitinka rinkos normas ir praktiką, arba kitu atveju rodo padidėjusią **sankcijų ar eksporto kontrolės vengimo riziką**. Bendrovės turėtų būti atsargesnės ir atlikti **papildomą išsamų patikrinimą**, jei aptinka įspėjamųjų ženklų apie galimus sankcijų ar eksporto kontrolės pažeidimus.

Toliau išvardytas „**raudonų vėliavėlių**“ sąrašas nėra baigtinis, tačiau jis gali padėti nustatyti, ar sandorio šalis yra įsitraukusi į veiklą, kuria siekiama išvengti arba kitaip pažeisti sankcijas arba eksporto kontrolės priemones:

- juridinių asmenų, pvz., **fiktyvių bendrovių** naudojimas, siekiant nublėpti i) nuosavybę, ii) lėšų šaltinį arba iii) šalis ir (arba) subjektus, kuriems taikomos sankcijos, arba subjektus, kuriems taikomi apribojimai;
- **Nenoras dalytis informacija** apie galutinę prekės paskirtį, įskaitant nenorą užpildyti galutinio vartotojo formą;
- **asmeninių**, o ne įmonės el. pašto **adresų naudojimas**;
- **paskutinės minutės** krovinio vežimo **pakeitimai**, kurie prieštarauja kliento istorijai arba verslo praktikai;
- Įmonių veikla naudojant **gyvenamosios vietos adresus** arba adresus, kurie, kaip nustatyta, yra **bendri keliems juridiniams asmenims**;
- Sandoriai, susiję su **krovinių ekspedijavimo įmonių** nurodytų kaip prekės **paskirties adresas**, naudojimu;
- Sandoriai, susiję su **netipiniais** prekės ir paskirties vietos pristatymo **maršrutais**; ir kt.

Be to, reikėtų atkreipti dėmesį, kad klientai, naudojantys **sudėtingus pardavimų ir platinimo modelius**, gali trukdyti sužinoti galutinius jų technologijų, paslaugų ar prekių vartotojus.

BIS į sąrašą įtraukė 43 subjektus, prisidėjusius prie Kinijos ir Pakistano karinių programų

2023 m. birželio 12 d. Prekybos departamento Pramonės ir saugumo biuras (BIS), siekiant apsaugoti JAV saugumo ir užsienio politikos interesus, į subjektų sąrašą įtraukė **43 subjektus**. Į sąrašą buvo įtraukta:

- daug **subjektų**, kurie įdarbino Vakarų šalių pilotus, kad šie mokytų Kinijos ginkluotojų pajėgų (PLA) pilotus orlaivių manevrų ir taktikos;
- **8 subjektai**, kurie įsigijo JAV kilmės prekių Kinijos karinei modernizacijai remti, įskaitant hipergarsinių ginklų kūrimą, raketų „oras-oras“ projektavimą ir gamybą, hipergarsinių skrydžių modeliavimą;
- **2 subjektai**, kurie įsigijo prekių, kurioms taikomi EAR ir kurios, kaip įtariama, leidžia Kinijai vykdyti žmogaus teisių pažeidimus, įskaitant mobiliųjų telefonų tikrinimo programinę įrangą, pirštų atspaudų analizės technologiją, biostatistikos programinę įrangą ir DNR tyrimų priemones;
- **6 subjektai**, kurie buvo įtraukti į veiksmus, siekiant pažeisti JAV eksporto kontrolę, su tikslu aprūpinti PLA JAV karinės paskirties laivais ir įranga; ir
- **6 subjektai**, kurie prisidėjo prie Pakistano balistinių raketų programos ir ginkluotės pajėgumų.

Į sąrašą įtraukti šių šalių 43 subjektai: **Kinija** (31), **Kenija** (1), **Laosas** (1), **Malaizija** (1), **Pakistanas** (4), **Singapūras** (1), **Pietų Afrika** (3), **Tailandas** (1), **Jungtiniai Arabų Emyratai** (5) ir **Jungtinė Karalystė** (2).

OFAC išdavė atnaujintas Irano, Sirijos ir Venesuelos bendrąsias licencijas

2023 m. birželio 14 d. OFAC išdavė 3 atskiras bendrąsias licencijas Iranui, Sirijai ir Venesuelai, skirtas palengvinti su COVID-19 susijusius sandorius:

- su Iranu susijusi **bendroji licencija N-2**, kurios pagrindu iki **2024 m. birželio 14 d.** leidžiama eksportuoti ir importuoti esamas ir ankstesnes prekes, technologijas ir paslaugas, susijusias su COVID-19 prevencija, diagnostika ar gydymu (įskaitant mokslinius ar klinikinius tyrimus, susijusius su COVID-19).
- su Venesuela susijusi **bendroji licencija 39B**, kurios pagrindu iki **2024 m. birželio 14 d.** leidžiama vykdyti tam tikrus su COVID-19 susijusius sandorius, kuriuose dalyvauja Venesuelos Vyriausybė.
- su Sirija susijusi **bendroji licencija 21B**, kurios pagrindu iki **2024 m. birželio 14 d.** leidžiami visi sandoriai ir veikla, susijusi su paslaugų eksportu, reeksportu, pardavimu ar teikimu į Siriją, jei šie sandoriai ir veikla yra susiję su COVID-19 prevencija, diagnostika ar gydymu (įskaitant mokslinius tyrimus ar klinikinius tyrimus).

OFAC skyrė 3 430 900 JAV dolerių baudą Swedbank Latvijoje dėl Krymui taikomų sankcijų pažeidimų

2023 m. birželio 20 d. OFAC ir Swedbank Latvija pasiekė susitarimą dėl **3 430 900 JAV dolerių baudos** Swedbank Latvija skyrimo už **386** akivaizdžius JAV taikomų sankcijų Krymui pažeidimus.

OFAC nurodo, kad 2015 ir 2016 m. Swedbank Latvijos klientas naudojo Swedbank Latvijos elektroninės bankininkystės platforma prisijungdamas iš interneto protokolo (IP) adresu, esančio Kryme, ir tokiu būdu siųsdamas mokėjimus asmenims, esantiems Kryme per JAV bankus korespondentus.

Pažymėtina, kad prieš Rusijai 2014 m. įsiveržiant į Ukrainos Krymo regioną, Swedbank Latvijoje turėjo **laivybos pramonės klientą** Kryme (toliau - Klientas arba SPC savininkas), kuriam priklausė **trys specialios paskirties bendrovės** (toliau - SPC), kurių kiekviena turėjo sąskaitą Swedbank Latvijoje.

Maždaug 2016 m. kovo mėn. SPC savininkas bandė siųsti su savo verslu susijusius mokėjimus iš IP adreso Kryme, naudodamasis elektroninės bankininkystės platforma, į JAV banką korespondentą, kuris **atmetė mokėjimus, nurodydamas galimą ryšį su Krymu**, ir atitinkamai dėl to įspėjo Swedbank Latvijoje. Swedbank Latvijoje bandė gauti papildomos informacijos iš šio JAV banko korespondento ir paprašė papildomos informacijos iš SPC savininko. Atsakymo iš JAV banko korespondento Swedbank Latvijoje negavo, o SPC savininkas melagingai patikino Swedbank Latvijoje, kad sandoriai nebuvo susiję su Krymu. Remdamasis šiuo pareiškimu, Swedbank santykių vadybininkas Latvijoje **nukreipė atmestus mokėjimus į kitą JAV banką korespondentą, kuris galiausiai operacijas apdorojo**.

Kaip nurodo OFAC, Swedbank Latvijoje **turėjo pagrindo žinoti**, kad Kliento patikinimai, jog sandoriai nebuvo susiję su Krymu, buvo neteisingi. Kai Swedbank Latvijoje atidarė sąskaitas Klientui ir SPC, Swedbank Latvija gavo „Pažink savo klientą“ („KYC“) duomenis, įskaitant adresus, telefonus numerius ir kliento klausimyną, iš kurių aiškiai matyti, kad Klientas ir SPC vykdė veiklą Kryme. Šią informaciją Swedbank Latvija turėjo ir įvykdytų pažeidimų metu. Nors Swedbank Latvijoje rinko ir saugojo klientų IP duomenis, jis šių IP duomenų neįtraukė į sankcijų kontrolės procesus. **Jei IP duomenų patikra būtų atlikta, jos rezultatai būtų parodę, kad pažeidimų metu klientas buvo Kryme**.

Pažymėtina, kad tyrimo metu AB Swedbank Švedijoje ir Swedbank Latvijoje ėmėsi reikšmingų taisomųjų priemonių, reaguojant į akivaizdžius pažeidimus.

Daugiau informacijos (anglų k.): [OFAC Settles with Swedbank Latvia 20230620](#)

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Nustatytos naujos sankcijos Baltarusijai

2023 m. birželio 8 d. Jungtinė Karalystė (JK) paskelbė naujas sankcijas Baltarusijai. Naujaisiais ribojimais siekiama **apriboti** Baltarusijos **pajamų šaltinius**, kovoti su **sankcijų apėjimu** ir **sumažinti** Baltarusijos žiniasklaidos organizacijų galimybes skleisti **propagandą** Jungtinėje Karalystėje.

Visų pirma **išplėsti** Baltarusijai taikomo sankcijų režimo įtraukimo į sąrašą **kriterijai**, kad JK vyriausybė galėtų taikyti sankcijas platesniam ratui asmenų, kurie, kaip manoma, remia Lukašenkos režimą, įskaitant jau įtrauktų į sąrašą asmenų artimus šeimos narius. Atitinkamai, **į kriterijų taikymo sritį nuo šiol patenka:**

- asmenys, turintys teisę (tiesiogiai ar netiesiogiai) paskirti bent vieną su Baltarusijos Vyriausybe susijusio subjekto vykdomąjį ar nevykdomąjį direktorių, patikėtinį ar lygiavertį asmenį arba subjektą, vykdančią ekonomiškai ar strategiškai svarbų verslą Baltarusijos Vyriausybei;
- įvairūs asmenys, įskaitant su Baltarusijos Vyriausybe susijusių subjektų direktorius ir vadovus, Baltarusijos Prezidento padėjėjus ir patarėjus, Baltarusijos Saugumo Tarybos narius, bet kurios Baltarusijos ministerijos ministrus (įskaitant pavaduotojus), bet kurios Baltarusijos Prezidentui ar Ministrų Tarybai pavaldžios valstybinės įstaigos, tarnybos ar komiteto vadovus (įskaitant pavaduotojus), Baltarusijos ginkluotųjų pajėgų, teisėsaugos, saugumo ir žvalgybos tarnybų vyresnius narius; ir

- asmenys, susiję su sankcionuotu asmeniu, t.y. asmenys, kurie gauna finansinę ar kitokią materialinę naudą iš to asmens arba yra to asmens artimiausi šeimos nariai (sutuoktiniai, sugyventiniai, tėvai, seneliai, vaikai, anūkai, broliai ir seserys, sūnėnai ir (arba) dukterėčios, tetos ir (arba) dėdės).

Taip pat Jungtinė Karalystė nustatė draudimą importuoti iš Baltarusijos **auksą, cementą, medieną ir kaučiuką** įskaitant draudimą teikti techninę pagalbą, finansines paslaugas, lėšas ar tarpininkavimo paslaugas, susijusias su šių prekių importu. Papildomai uždrausta eksportuoti **banknotus ir mašinas**, taip pat prekes ir technologijas, kurias galima naudoti **cheminio ir biologinio ginklo gamybai**.

Atsižvelgiant į glaudžius Baltarusijos ir Rusijos ekonomikos ryšius ir siekiant pašalinti spragas bei kovoti su sankcijų vengimu, Baltarusijai nustatyti ribojimai, kurie jau buvo taikomi Rusijai pagal Jungtinės Karalystės sankcijų Rusijai režimą. Tarp nustatytų priemonių yra **tolesnis lėšų**, kurias Baltarusija gali pritraukti naudodamasi JK finansų rinkomis, **apribojimas ir draudimas importuoti** į JK tokias prekes kaip **auksas**.

Jungtinė Karalystė taip pat nustatė priemones, kuriomis JK vyriausybė gali užkirsti kelią tam tikroms Baltarusijos žiniasklaidos bendrovėms skleisti propagandą Jungtinėje Karalystėje, reikalaujama:

- socialinės žiniasklaidos paslaugų teikėjus imtis pagrįstų priemonių, kad vartotojai Jungtinėje Karalystėje negalėtų susipažinti su sankcionuotų asmenų sukurtu, įkeltu ar bendrai naudojamu turiniu;
- interneto prieigos paslaugų teikėjų imtis pagrįstų priemonių, kad vartotojai Jungtinėje Karalystėje negalėtų naudotis sankcionuotų asmenų teikiamomis interneto paslaugomis; ir
- taikomųjų programų saugyklų teikėjų imtis pagrįstų priemonių, kad JK vartotojai negalėtų atsisiųsti sankcionuoto asmens teikiamos interneto paslaugos arba prie jos prisijungti.

Šių reikalavimų nesilaikymas yra **baudžiamasis nusikaltimas**, o jų vykdymą užtikrina JK ryšių reguliavimo institucija **OFCOM**. Šios priemonės iš esmės atkartoja priemones, kurių Jungtinė Karalystė anksčiau ėmėsi į sankcijų sąrašą įtrauktų Rusijos žiniasklaidos organizacijų atžvilgiu.

Daugiau informacijos (anglų k.): [New UK sanctions legislation allows the government to target Belarus exports, internet propaganda, and crack down on circumvention](#)

JK Aukštasis Teismas atmetė Rusijos Formulė-1 lenktyninko Nikitos Mazepino prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones

Rusijos lenktynininkas Nikita Mazepin pralaimėjo bylą JK Aukštajame Teisme, kurioje prašė sustabdyti kai kurių JK jam taikomų sankcijų poveikį iki **2023 m. liepos 19 d.**, kol teismas išnagrinės skundą dėl jo įtraukimo į JK sankcijų sąrašą. JK Aukštasis teismas nustatė, kad įrodymų kiekis yra nepakankamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymui: N. Mazepin į Aukštąjį Teismą kreipėsi tam, kad sankcijos būtų sustabdytos ir jis galėtų vykti į Jungtinę Karalystę pradėti derybas su Formulės-1 komandomis.

Pažymėtina, kad 2023 m. kovo mėnesį ES Bendrasis Teismas patenkino jo prašymą laikinai sustabdyti dalį jam taikomų ES sankcijų tol, kol vyksta pagrindinis bylos nagrinėjimas.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Russian racing driver loses latest round of fight against sanctions](#)

2023 m. birželio 5 d. Jungtinės Karalystės (JK) Finansinių sankcijų įgyvendinimo tarnyba (OFSI) atnaujino bendrąją licenciją **INT/2022/1552576**, kurios pagrindu leidžiama atlikti tam tikrus mokėjimus **Londono tarptautinio arbitražo teismui**, skirtus arbitražo išlaidoms padengti.

2023 m. birželio 6 d. atnaujino bendrąją licenciją **INT/2022/2349952**, kurios pagrindu Grūdų ir pašarų prekybos asociacijai (Grain and Feed Trade Association, GAFTA) leidžiama gauti lėšų ir ekonominių išteklių iš bet kurio asmens, susijusio su tiesioginiu ir netiesioginiu paslaugų, susijusių su sutartimis dėl prekybos žemės ūkio prekėmis, teikimu, kurį vykdo GAFTA arba kuris vykdomas GAFTA vardu.

2023 m. birželio 14 d. OFSI išdavė bendrąją licenciją **INT/2023/3074680**, kurios pagrindu leidžiama prekiauti naftos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir ateities sandoriais. Išimtis bus taikomos asmenims, organizacijoms ir brokeriams, prekiaujantiems išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir ateities sandoriais, susijusiais su Rusijos nafta, taip pat įstaigoms, tvarkančioms su šia veikla susijusius mokėjimus. Ši licencija suteikta neribotam laikui.

OFSI atnaujino naftos kainų viršutinės ribos gaires

2023 m. birželio 14 d. OFSI parengė atnaujintas gaires dėl naftos kainų viršutinės ribos, kuriose patvirtinama, kad OFSI nustatys **45 dienų pereinamąjį laikotarpį** esant bet kokiems būsimiems naftos kainų viršutinės ribos pakeitimams ir paaiškinama sąvokos „**kuo greičiau, kai tik praktiškai įmanoma**“ reikšmė tiems, kurie atsisako sutartų paslaugų, pažeidžiančių viršutinę ribą. OFSI nuomone, toliau nurodyti veiksmai susiję su sutartų paslaugų atšaukimu laikytini atitinkančias sąvoką „kuo greičiau, kai tik praktiškai įmanoma“:

- asmuo, nustatęs pažeidimą, turėtų nustatyti anksčiausią momentą, kada jis gali atšaukti paslaugas. OFSI nesitiki, kad nustačius pažeidimą iš karto tuo pačiu momentu bus nutrauktas paslaugų teikimas.
- OFSI tikisi, kad asmuo kreipsis teisinės konsultacijos dėl sutarties sąlygų, kad nustatytų anksčiausią galimą momentą, nuo kurio gali nutraukti savo paslaugas nepažeidžiant sutartinių įsipareigojimų.

Daugiau informacijos (anglų k.): [OFSI OPC Guidance - June 2023.pdf](#)

JK paskelbė apie naujus teisės aktus, pagal kurį sankcijos Rusijai bus taikomos tol, kol Rusija sumokės kompensaciją Ukrainai

2023 m. birželio 19 d. JK užsienio reikalų sekretorius Jamesas Cleverly paskelbė, kad **JK vyriausybė ir toliau taikys sankcijas Rusijai**, kol Ukrainai bus išmokėtos kompensacijos. Naujieji teisės aktai taip pat numato galimybę **įšaldytą Rusijos turtą paaukoti Ukrainos atstatymui**.

Atitinkamai JK esantys asmenys ir subjektai arba užsienyje esantys JK asmenys ir subjektai, kurie yra įtraukti į sankcijų sąrašą pagal Rusijos finansinių sankcijų režimą, **bus įpareigoti atskleisti Jungtinėje Karalystėje turimą turtą**. Šių veiksmų imamasi JK rengiantis priimti teisės aktus, kuriais būtų reikalaujama, kad asmenys, turintys turto Rusijos centrinio banko (CBR), Rusijos finansų ministerijos (MOF) arba Rusijos nacionalinio turto fondo (NWF) vardu Jungtinėje Karalystėje atskleistų jį Išdui. Nauji įpareigojimai teikti ataskaitas asmenims ir subjektams, nurodytiems pagal Rusijos režimą, yra dar vienas žingsnis **stiprinant skaidrumą**.

Pažymėtina, kad vadovaujantis naujais teisės aktais vyriausybė turės galimybę išlaikyti sankcijas, iš dalies pakeičiant JK Rusijai taikomų sankcijų tikslus. Atitinkamai bus nustatyta, kad **sankcijos taip pat gali būti taikomos siekiant skatinti Rusiją mokėti kompensacijas**.

Sankcijų sulaukę rusai, kurie teigia remiantys Ukrainą, taip pat turės galimybę paaukoti savo įšaldytas lėšas Ukrainos atstatymui. Tai bus savanoriškas procesas, kurio metu asmenys, kuriems taikomos JK sankcijos, galės prašyti, kad lėšos būtų atšildytos ir skirtos Ukrainos atsigavimui ir atstatymui remti. Asmenys **nebus verčiami pervesti lėšas**, taip pat jiems **nebus siūlomas sankcijų sušvelninimas** mainais už auką.

Tiksli fondo, iš kurio bus skiriamos šios aukos, struktūra bus paskelbta artimiausiu metu.

Daugiau informacijos (anglų k.): [New legislation allows Russian sanctions to remain until compensation is paid to Kyiv](#)

KANADA

Kanada paskelbė sankcijas su Rusija bendradarbiaujantiems subjektams Moldovoje

2023 m. birželio 1 d. Kanada nustatė sankcijas **7 asmenims ir 1 subjektui** Moldovoje. Šiomis tikslinėmis sankcijomis siekiama pasipriešinti Rusijos destabilizacijos pastangoms regione ir paremti demokratiškai išrinktą Moldovos vyriausybę.

Pažymėtina, kad sankcijos nustatytos daugeliui asmenų, įskaitant **Moldovos oligarchus, verslininkus, parlamento narius ir politikus**, kurie yra susiję su Rusija. Sankcijos taip pat nukreiptos prieš vieną subjektą, Shor politinę partiją, glaudžiai susijusią su **Ilan Mironovich Shor**, kuris siekė destabilizuoti demokratiškai išrinktą Moldovos vyriausybę Rusijos naudai.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Canada announces sanctions against Russian collaborators in Moldova - Canada.ca](#)